

*Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Editai Žiobienei
Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai, Ilmai Skuodienei
Šeimos politikos komisijai
Tarpžinybinei vaiko gerovės tarybai
Švietimo mokslo ir sporto ministrei Ramintai Popovienei
Sveikatos apsaugos ministrei Marijai Jakubauskienei
Socialinės apsaugos ir darbo ministrei Jūratei Zailskienei
Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkei Jurgitai Šukevičienei
Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkei Linai Šukytei-Korsakei
Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkui Kęstučiui Biliui
Lietuvos švietimo tarybos pirmininkei Saulei Mačiukaitei-Žvinienei
Prezidento patarėjų Švietimo, mokslo ir kultūros grupės vadovei Jolantai Karpavičienei
Lietuvos savivaldybių asociacijai
LR Seimui
Lietuvos policijai
Žurnalistų etikos inspektorius tarnybai
Ryšų reguliavimo tarnybai
Nacionaliniam kibernetinio saugumo centrui
LR Vyriausybės kanceliarijai*

SKAITMENINĖS ETIKOS CENTRO UŽKLAUSA DĖL VAIKŲ APSAUGOS SKAITMENINĖJE ERDVĖJE

2026 m. kovo 30 d.

Reiškiamo susirūpinimą dėl Lietuvos mažamečių socialinių tinklų platformose. Kasmet dirbame su keletu tūkstančių vaikų ir paauglių visoje Lietuvoje, bendraujame su tėvų ir mokytojų bendruomenėmis ir stebime situaciją, kai didelė dalis mažamečių jau yra įvairiose socialinių tinklų platformose ir kartais turi ne po vieną paskyrą. Turi ir tose, kurias kuria ir valdo kompanijos „Meta“ ir „Google“. Kovo 25 d. precedento neturinčiame teisme JAV [buvo pripažinta](#), kad šios kompanijos, net ir žinodamos apie žalą, sąmoningai kūrė savo platformų dizainą taip, kad jis keltų priklausomybę. Tai istorinis, milžinišką pokytį technologijų industrijos atsakomybei žymintis verdiktas. Šio sprendimo išvakarėse, kovo 24 d., „Meta“ taip pat pripažinta atsakinga dėl vaikų saugumo spragų. Teigiama, kad bendrovė „sąmoningai kenkė vaikų psichikos sveikatai ir slėpė žinias apie vaikų seksualinį išnaudojimą savo socialinių tinklų platformose“.

Interneto platformų rizikos ir daroma žala nei mūsų šalies suaugusiųjų, nei vaikų neaplenkia. Žinoma, kad tėvai ir globėjai turi atsakomybę už vaikų saugumą. Taip pat suprantame, kad šią atsakomybę turi ir valstybės institucijos. Norėdami geriau suprasti, kas ir kokią atsakomybę prisiima, kreipiamės su prašymu:

1. Įvardinti, kurios institucijos, organizacijos, įstaigos ar kt. subjektai Lietuvoje yra atsakingi už tai, kad mažamečiai nepatektų į socialinių tinklų platformas anksčiau, nei pačių interneto platformų šiuo metu nurodoma mažiausio amžiaus riba (dažnai tai yra 13 m.).
2. Įvardinti, kokios institucijos ir kokia forma bendradarbiauja ir / ar planuoja bendradarbiauti ateityje, kad vaikai ir paaugliai į nesaugias ir didelę riziką jiems keliančias socialinių tinklų platformas nepatektų. Pavyzdžiui, pačios „Meta“ [vidinių tyrimų apžvalgoje](#) teigiama, kad „Instagram“ atveju, 1.1 tyrime, žalą patiria nuo 10 iki 30 proc. paauglių, pavyzdžiui, 13 proc. 13–15 metų amžiaus jaunuolių kiekvieną savaitę patiria nepageidaujamą seksualinį priekabiavimą, o 8 proc. kiekvieną savaitę susiduria su savižudybės tematikos turiniu.
3. Patarti, kur kreiptis šeimoms, kurios nukentėjo ir / ar patyrė žalą dėl socialinių tinklų platformų, ypač „Meta“, „Google“, „TikTok“, „Snapchat“ ir kitų ir koks galimas teisminis ir / ar žalos atlyginimo procesas Lietuvoje.
4. Įvardinti, kokios institucijos yra atsakingos už visuomenės švietimą nacionaliniu mastu apie socialinių tinklų platformų rizikas ir daromą žalą ir nurodyti, kokia jų atsakomybė.
 - a. Papildomai prašome Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pateikti informaciją, kaip saugumą e. erdvėje užtikrinantis ugdymas (vaikų paruošimas dar prieš jiems žengiant bet kurį naują žingsnį e. erdvėje) integruojamas į nacionalinę ugdymo programą visais lygmenimis (ankstyvoji vaikystė – vidurinis ugdymas).

Mūsų žiniomis, Lietuvoje šiuo metu jokio privalomo dalyko šia tema nėra, nors yra šalių, kurios tokį įsidiėgę arba planuoja: pvz., privalomą ugdymą šia tema turi [Suomija](#), Austrija, ką tik priėmusi sprendimą vaikams iki 14 drausti naudotis socialiniais tinklais, paskelbė [planuojanti privalomą ugdymo dalyką įdiegti](#).

Jeigu visgi Lietuvoje to yra mokoma, prašome Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pateikti apie tai informacijos – temos, turinys, valandų skaičius per metus skirtingoms amžiaus grupėms.

Kreipimąsi inicijuoja [Skaitmeninės etikos centras](#), steigėjos: Rasa Jauniškienė, Renata Gaudinskaitė, ekspertai: prof. dr. Roma Jusienė, dr. Julius Burkauskas, dr. Vilma Jakienė, Katerina Jarmolovičienė, Mindaugas Jasulaitis, Lina Žemaitytė-Kirkman, Gabjota-Rasa Alūzaitė, Dovydas Martinkaitis, Natalija Vėževičienė, Lukas Keraitis.

Skaitmeninės etikos centras, direktorė Rasa Jauniškienė